

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

PARTICIPATION OF THE COMMITTEE AFFECTING THE IMAGE
OF BASIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER
THE JURISDICTION OF SUPHAN BURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ธนา นาค้าง/THANA NUMKHANG¹
เยาวภา บัวเวช/YAOWAPA BUAWECH²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาระดับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 103 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 543 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สำหรับข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และรายด้านพบว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนมีระดับปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ 2) ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และรายด้าน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

พบว่า ด้านการยอมรับในระดับปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความศรัทธา และด้านความเชื่อถือ ตามลำดับ 3) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และด้านการตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจัดการอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพก่อนปฏิบัติงานจริง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

This research aimed to study: 1) the level of participation of the committee 2) the level of image of Basic Educational Institutions 3) the participation of the committee affecting to the image of Basic Educational Institutions and 4) problems and suggestion on the participation of the committee and the image of Basic Educational Institutions. The research samples consisted of 103 Basic Educational Institutions with totaling 543 respondents under the jurisdiction of Suphan Buri Primary Educational Service Area office 2. The research instrument was a questionnaire. The statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, stepwise multiple regression analysis and content analysis.

The findings of this research were as follows: 1) Overall and in specific aspects, the participation of the committee under the jurisdiction of Suphan Buri Primary Educational Service Area office 2 were at the high level. 2) Overall and in specific aspects, the image of Basic Educational Institutions under the jurisdiction of Suphan Buri Primary Educational Service Area office 2 were at the high level. 3) The participation of the committee affecting to the image of Basic Educational Institutions under the jurisdiction of Suphan Buri Primary Educational Service Area office 2 showed a statistically significance in 2 aspects which were learning process in community and educational curriculum management. 4) Problems and barriers in the application of the participation of the committee should participate in school management for focusing the school image. The community should participate to share their local wisdom for integrating the school curriculum and supporting the community to be long life learning resources.

Keywords: participation, school image, school community, basic education

บทนำ

รัฐบาลได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คู่ครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค และให้โอกาสคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เน้นให้ทุกส่วนของสังคม คือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้นิยามของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนต้นในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าว มาใช้เพื่อเกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ส่งเสริมและให้การสนับสนุนการศึกษา ส่วนการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้การศึกษาเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ การประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ให้แต่ละสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา มีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาและจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีแลกเปลี่ยนการพัฒนาระหว่างชุมชน จึงมีการกระจายอำนาจสู่หน่วยปฏิบัติ คือ สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีอิสระ สถานศึกษาและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันมานาน จนมีแนวคิดเกี่ยวกับสถานศึกษาและชุมชนว่า สถานศึกษาตั้งเพื่อชุมชน ชุมชนควรมีส่วนกำหนดเป้าหมาย นโยบายและกำหนดทิศทางของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพราะสถานศึกษาเป็นของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน ทั้งยังเป็นแหล่งวิทยากรและวิทยาการของชุมชนในการศึกษาเพื่อ ความมั่งคั่งของบุคคลและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 15-17)

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น และต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอยู่ในรูปของคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู และผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อมีบทบาทหน้าที่ในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้ดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 18)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา และนโยบายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้ความสำคัญกับชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นการส่งเสริมสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาของสุวรรณรัตน์ ใจเจริญ (2551: 57-73) พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านโรงเรียน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร มีภาระงานมากเกินไป ไม่มีเวลาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และขาดแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนด้านชุมชน พบว่า ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก ติดธุระส่วนตัว สถานศึกษากับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายของชุมชนไม่ถูกต้อง ชุมชนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการสำรวจ และรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเท่าที่ควร ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมกำหนดจุดหมายหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนขาดความรู้ความสามารถในการมีส่วนร่วมกำหนดเนื้อหาสาระ ชุมชนขาดความตระหนักถึงความสำคัญในการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้อาจารย์ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมเสนอแนะเกี่ยวกับ วิธีวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง นัยนา สังขะเกต (2551: 1) กล่าวถึงภาพลักษณ์ของสถานศึกษาว่า เนื่องจากปัจจุบันความต้องการและความคาดหวังของผู้ปกครองที่จะให้บุตรหลานได้เรียนและสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาที่ดีและมีคุณภาพมีเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนภายหลังสำเร็จการศึกษาสามารถเข้าทำงานในบริษัทที่มีชื่อเสียง ดังนั้นผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนจึงควรร่วมมือกันเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งการบริหารสถานศึกษาให้ดำเนินไปตามนโยบายของรัฐ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและสังคมโดยรวม เพราะเมื่อสถานศึกษามีภาพลักษณ์ที่ดีแล้ว ก็เท่ากับวางรากฐานไว้อย่างแน่นหนา เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น สถานศึกษาจะได้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวาสนา จันท์สว่าง (2544: 36) กล่าวว่า ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ภาพลักษณ์ได้ทวีความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสารและสังคมแห่งการสื่อสารที่บุคคลและองค์กรต่าง ๆ จะมีลักษณะเป็นสาธารณะมากขึ้น การมีภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรและของบุคลากร นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากในการที่จะทำให้องค์กรมีชื่อเสียง ได้รับความร่วมมือในด้านความเชื่อถือ ศรัทธา ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

ดังนั้น การที่สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเกิดการรับรู้ ความเข้าใจ ความประทับใจ ทั้งทางตรง และทางอ้อมในจิตใจประชาชนต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาได้นั้น จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วม และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ยอมรับและศรัทธาต่อ ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา และการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อให้มี ภาพลักษณ์ที่ดีและมีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการด้วยกลยุทธ์ที่มีการบูรณาการ และ ความร่วมมือของกลุ่มคนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชน ที่สำคัญยิ่งคือความร่วมมือ ของนักเรียนผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย เนื่องจากภาพลักษณ์จะส่งผล ต่อความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นอย่างยิ่ง

คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมาย กำหนด ดังนั้น ความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาชั้นพื้นฐาน, 2551: 51-54)

สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลในการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จึงต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาที่หลากหลาย และ เข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจในการพัฒนาสถานศึกษาของชุมชน ให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ ดังนั้นสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญต่อคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และเป็น การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเกิดขึ้นในใจของสาธารณชน อันจะทำให้เกิดทัศนคติที่ดี ได้รับการยอมรับ เชื่อถือ ไว้วางใจ และให้การสนับสนุนการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและอนาคตของสถานศึกษาเอง ก็เช่นกันที่ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างภาพลักษณ์เนื่องจากสถานศึกษาอยู่ได้ด้วย ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นของสาธารณชน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยศึกษาตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2545: 33) คือ 1) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 2) การจัดหลักสูตร สถานศึกษา 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน 4) การตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลเบื้องต้นและแนวทางให้กับผู้บริหารสถาน ศึกษาในแต่ละสถานศึกษาให้ได้รับความเชื่อถือ การยอมรับ ศรัทธาจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ตลอดจนเป็นแนวทางในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

นิยาม

ภาพลักษณ์สถานศึกษา หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์การ สถาบันสถานศึกษา ภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้น ๆ อาจจะได้มาจากทั้งประสบการณ์โดยตรง และประสบการณ์ทางอ้อมของตัวเอง ในงานวิจัยนี้ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ได้จากแนวคิดของเกรกอรี และวิชแมนน์ (Gregory and Wiechmann, 1991 อ้างถึงใน จิราภรณ์ สีขาว, 2536: 4) มี 3 ประการ ประกอบด้วย 1) ความเชื่อถือ 2) การยอมรับ 3) ความศรัทธา

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2554 แบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 118 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 19 แห่ง รวมทั้งสิ้น 137 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 103 แห่ง ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 303) การสุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในสถานศึกษาได้ขนาดตัวอย่างตามที่กำหนดตามสัดส่วนจำแนกได้ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก 89 แห่ง ขนาดใหญ่ 14 แห่ง รวม 103 แห่ง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยมีผู้ให้ข้อมูลดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 5 คน แบ่งเป็น ประธาน 1 คน กรรมการ 3 คน เลขานุการ 1 คน รวม 445 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 7 คน แบ่งเป็น ประธาน 1 คน กรรมการ 5 คน เลขานุการ 1 คน รวม 98 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 543 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 1 ชุด แบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ 1) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 2) การจัดหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน 4) การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณ จำนวน 38 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ความเชื่อถือ 2) การยอมรับ 3) ความศรัทธา จำนวน 24 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 6 ข้อ

แบบสอบถามได้ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ซึ่งตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและได้นำไปทดลองใช้กับสถานศึกษา จำนวน 6 แห่ง ได้คุณภาพความเชื่อมั่น (Cronbach) ได้ 0.96 สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยวิธีให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วยนำส่งคืนมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 และผู้วิจัยเดินทางไปรับคืนด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 543 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับมาทั้งหมด 497ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.53

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามลักษณะของแบบสอบถามในแต่ละตอนดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

4.1.2 ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วม และความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.1.3 ข้อมูลระดับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

4.3 ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม

(n = 497)

ชื่อตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	3.97	0.57	มาก	3
2. การจัดหลักสูตรสถานศึกษา	3.91	0.62	มาก	4
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน	4.09	0.55	มาก	1
4. การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมิน ประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณ	4.06	0.65	มาก	2
รวม	4.01	0.43	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนมีระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.55) รองลงมาได้แก่ การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.65) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.57) และการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ภาพลักษณ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม

(n = 497)

ชื่อตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ความเชื่อถือ	4.28	0.46	มาก	3
2. การยอมรับ	4.46	0.47	มาก	1
3. ความศรัทธา	4.45	0.47	มาก	2
รวม	4.37	0.43	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการยอมรับมีระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.46) รองลงมาได้แก่ ด้านความศรัทธา ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.47) และด้านความเชื่อถือ ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 (Y_{tot})

(n = 497)

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig.
1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน (X_3)	0.31	0.05	0.40	5.41	.00
2. การตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ (X_4)	0.10	0.04	0.16	2.16	.03
R = 0.54	R ² = 0.29	SE _{est} = 0.36	F = 103.76	Sig F = .00	

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน (X_3) และด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ (X_4) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (Y_{tot}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.29 ซึ่งแสดงว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถทำนายภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 54 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 2.66 + 0.33 (X_3) + 0.10 (X_4)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} = 0.40 (Z_{x3}) + 0.16 (Z_{x4})$$

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ควรให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญกับสถานศึกษาทั้งขนาดเล็กและใหญ่ มุ่งให้ความสำคัญและมุ่งพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กให้มากขึ้น และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ 2) ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายข้าราชการบ่อยครั้ง จึงทำให้บุคลากรผู้ร่วมจัดทำในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ลดลง ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแก่คณะครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน สถานศึกษาขาดงบประมาณ ขาดวิทยากรหรือผู้นำที่มีความรู้หลากหลาย ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าชุมชน องค์กรเอกชน วัด และผู้ประกอบการ ควรให้ความร่วมมือกันออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในชุมชน ให้เหมาะสมกับสภาพวิถีของสังคม วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน 4) ด้านการตรวจสอบติดตาม และการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณขาดการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

ควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการ และหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการตรวจสอบติดตามอย่างต่อเนื่อง

2. ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้การยอมรับ มีความเชื่อถือและความศรัทธากับโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดการจัดซื้อครุภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการศึกษาให้มีความทันสมัย และอาคารและสถานที่ในสถานศึกษามีความทรุดโทรมขาดการพัฒนา นอกจากนี้ปัญหาสำคัญ คือ ภัยธรรมชาติ จึงทำให้ผู้ปกครองเกิดความไม่มั่นใจในระบบการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ควรทำการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการของแต่ละสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงนโยบายการรับนักเรียน สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนให้เป็นไปทางทิศทางเดียวกัน เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่สามารถนำมาสู่การอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ในการร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยการบูรณาการร่วมกับชุมชนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา และความสำคัญของการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

จากผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของนงนิตย์ โสพุทธอ่อน (2550: 210-213) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนวย มีศรี (2550: 76) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศรีสะเกษ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศรีสะเกษ ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำ หน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์ของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับ อุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ กำกับส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทน พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและ กรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง องค์กรประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการในคณะกรรมการ สถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาบางประเภทที่มีสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างไป จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป อาจกำหนดให้แตกต่างกันไปตามสภาพและลักษณะการปฏิบัติงาน ตลอดทั้งความจำเป็นเฉพาะของสถานศึกษาประเภทนั้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ ไม่ใช้บังคับแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2551: 37-39)

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความร่วมมือในกิจกรรมสถานศึกษาในทุกด้านได้เป็นอย่างดี โดยด้านการระดมทรัพยากรและ การลงทุนเพื่อการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดหา งบประมาณให้กับทางสถานศึกษาเป็นอย่างดี อีกทั้งมีการหารือร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทาง เพื่อช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการร่วมประชุมกับสถานศึกษาในการกำหนด แนวทางระดมทรัพยากรต่าง ๆ ภายในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษา ในด้านการจัดหลักสูตร

สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการพูดคุยกับผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตรของสถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การเสนอปัญหาหรือความต้องการของชุมชนให้กับทางสถานศึกษาได้ทราบ เพื่อการวิเคราะห์สภาพความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร การประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา และการให้ข้อเสนอแนะความคิดเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา โดยให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนกับสถานศึกษา เป็นไปอย่างดี ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร่วมมือกับสถานศึกษาในการสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่คณะครูในสถานศึกษาจัดขึ้น ให้ความร่วมมือกับชุมชนองค์กรอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ขึ้นในชุมชน การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนและบุคลากรเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนทั่วไปในชุมชนและนักเรียนในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการประชุมกับทางโรงเรียนในการวางแผนสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เคยพูดคุยสอบถาม หรือรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงบประมาณของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณ มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังการชี้แจงวิธีการและการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณ และร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุครุภัณฑ์ การก่อสร้างของสถานศึกษา และร่วมกับสถานศึกษาในการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องเป็นอย่างดี

2. ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเชื่อถือ คณะกรรมการสถานศึกษามีความเชื่อถือในครูผู้สอนที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ และวางตัวเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้เรียนมากที่สุด และรองลงมาคือ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ปกครองและชุมชน อีกทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเชื่อถือว่าคุณครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ด้านการยอมรับ พบว่า การที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น เช่น

การแท้เทียนเข้าพรรษา ประเพณีลอยกระทง เป็นการสร้างการยอมรับจากชุมชนมากที่สุด โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม เช่น การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแข่งขันกีฬาให้แก่เยาวชนในชุมชน รวมถึงการที่นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ตรงความต้องการและความถนัด ผู้ปกครองจึงให้ความเชื่อมั่นและยอมรับต่อสถานศึกษาแห่งนี้ รวมทั้งครูและนักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน และ ด้านความศรัทธา พบว่า ผู้ปกครองและนักเรียนมีความภาคภูมิใจเมื่อเรียนจบจากสถานศึกษามากที่สุด นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาสามารถพัฒนาบุตรหลานให้เป็นคนดี มีคุณภาพ และมีความพึงพอใจต่อผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหรือย้ายจากสถานศึกษาได้รับ การยอมรับจากสถานศึกษาอื่น ศิษย์เก่ามีความผูกพันและให้ความสำคัญต่อสถานศึกษา โดยให้ความร่วมมือทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ในการพัฒนา ทั้ง 3 ด้าน ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ผลข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ นองเนื่อง (2549: 20) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตราด อยู่ในระดับมาก โดยมีภาพลักษณ์ที่เด่นมากที่สุด คือ ด้านวิชาการ รองลงมาเป็นด้านอาคารสถานที่ ด้านงานบริหาร บุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านธุรการ – การเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา สังขะเกตุ (2551: 70) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์ของโรงเรียน ศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติ ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีการรับรู้ภาพลักษณ์ของโรงเรียนศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริการนักเรียน ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และด้านการตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนงนิตย์ โสฬธร่อน (2550: 210-213) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จากการวิจัยพบว่า ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และด้านการตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถทำนายภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 54

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ดังนี้

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยควรมีการร่วมกันจัดอบรมการใช้หลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และกับการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

1.2 สถานศึกษาจำเป็นต้องเสริมสร้างหรือนโยบายเกี่ยวกับภาพลักษณ์สถานศึกษาในด้านความเชื่อถือให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป็นการสร้างความศรัทธาให้กับชุมชนและผู้ปกครองในการที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนา สถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาลงลึกไปในรายละเอียดด้านความเชื่อถือของภาพลักษณ์สถาน ศึกษา เพื่อเป็นการศึกษาปัญหาของสถานศึกษาที่เกิดจากการที่ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลาน ไปศึกษาต่อยังสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และเป็นที่ยอมรับ

สรุป

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2 ในเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน มีระดับปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนใน เรื่องภาพลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการยอมรับ มีระดับปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความศรัทธา และด้านความเชื่อถือ ตามลำดับ โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาพ ลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เช่นกัน เพื่อเป็นพัฒนาคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของตน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจัดการอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนา การปฏิบัติงานของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพก่อนปฏิบัติงานจริง

เอกสารอ้างอิง

นงนิตย์ ไสพุดอ่อน. (2550). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคามเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- นัยนา สังขะเกตุ. (2551). **ภาพลักษณ์ของโรงเรียนศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติ ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรภรณ์ นองเนื่อง. (2549). **ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วาสนา จันท์สว่าง และคณะ. (2544). **ภาพพจน์นั้นสำคัญไฉน**. กรุงเทพฯ: คณะสาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวรรณรัตน์ ใจเจริญ. (2551). **การนำเสนอกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อนุสรณ์ สองเมือง. (2549). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อำนวยการ มีศรี. (2550). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.